

ได้รับความ
Received
19/12/2024

แก้ไขบทความ
Revised
25/02/2025

ตอบรับบทความ
Accepted
10/03/2025

08

การพัฒนาสร้างสรรค์จิตรกรรมภาพทิวทัศน์ โดยใช้ชาร์โคลและสีน้ำ

The Development of Landscape Painting by Charcoal with Watercolor

อริพัชร วิจิตสถิรัตน์¹

Athiphuch Wijitsathirath²

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประจำสาขาวิชาศิลปศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
² Assistant Professor, Dr., Department of Art Education, Faculty of Fine Arts, Srinakharinwirot University.

บทคัดย่อ

งานวิจัยสร้างสรรค์นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อพัฒนาเทคนิคจิตรกรรมภาพทิวทัศน์โดยใช้ชาร์โคลและสีน้ำ 2) เพื่อสร้างสรรค์จิตรกรรมภาพทิวทัศน์โดยใช้ชาร์โคลและสีน้ำแบบโหนดลิสต์ 3) เพื่อเป็นแนวทางในการสอนจิตรกรรมภาพทิวทัศน์โดยใช้ชาร์โคลและสีน้ำ เป็นการวิจัยสร้างสรรค์และนำเสนอเทคนิควิธีการสร้างสรรค์สู่แนวทางการเรียนการสอน พบว่า เทคนิคการสร้างสรรค์จิตรกรรมภาพทิวทัศน์โดยใช้ชาร์โคล และสีน้ำมี 6 เทคนิค ได้แก่ สีน้ำบนชาร์โคล ชาร์โคลบนสีน้ำ สีน้ำบนชาร์โคลผง สีน้ำบนชาร์โคลเปียก ชาร์โคลผงในสีน้ำ และผสมผสาน ซึ่งสามารถนำมาสร้างสรรค์ผลงานออกมาได้ทั้งหมด 7 ภาพ โดยใช้เทคนิคทั้ง 6 เทคนิค ผลการประเมินคุณภาพแนวทางในการสอนจิตรกรรมภาพทิวทัศน์โดยใช้ชาร์โคลและสีน้ำจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.8 คะแนน ซึ่งอยู่ในระดับดีมาก แนวทางการสอนจิตรกรรมภาพทิวทัศน์โดยใช้ชาร์โคลและสีน้ำ นำแนวคิดการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกในรูปแบบการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ โดยใช้การเรียนรู้แบบกรณีศึกษา การสอนแบบการสาธิต เทคนิคการสอนแบบเน้นฝึกปฏิบัติ การเรียนรู้แบบแลกเปลี่ยนความคิด และการสอนแบบโครงงาน ทั้งหมด 8 หัวข้อ รวม 42 ชั่วโมง

คำสำคัญ : จิตรกรรมภาพทิวทัศน์แบบโหนดลิสต์ ชาร์โคลและสีน้ำ
การสอนเชิงรุก รูปแบบเชิงประสบการณ์

Abstract

This creative art research aims to 1) develop landscape painting techniques using charcoal with watercolor, 2) create tonalist landscape paintings using charcoal and watercolor, and 3) provide guidelines for teaching landscape painting using charcoal and watercolor. It is creative art research that presents innovative techniques and methods for teaching and learning. It was found that the techniques for creating landscape paintings using charcoal and watercolor include six methods: watercolor on charcoal, charcoal on watercolor, watercolor on charcoal powder, watercolor on wet charcoal, charcoal powder in watercolor, and a combination. These techniques can produce a total of 7 artworks using all 6 methods. The evaluation of the quality of the teaching approach for landscape painting using charcoal and watercolor by five experts an average score is 4.8, which is considered very good. The teaching approach for landscape painting using charcoal and watercolor incorporates active learning concepts in the form of experiential learning, case study learning, demonstration teaching, practice-focused teaching techniques, think-pair-share, and project-based learning, covering 8 topics in total, amounting to 42 hours.

Keywords : Tonalist landscape painting, Charcoal and watercolor, Active learning, Experiential learning

บทนำ

การสร้างสรรคจิตรกรรมภาพทิวทัศน์ด้วยชาร์โคลและสีน้ำเป็นศิลปะที่ทำหายและสะท้อนถึงความลึกลับแห่งธรรมชาติผ่านสื่อที่แตกต่างและเสน่ห์ของการผสมผสานวัสดุในอย่างลงตัว การใช้ชาร์โคลในศิลปะทิวทัศน์เป็นการแสดงออกถึงความเรียบง่ายและความลึกลับ ชาร์โคลเป็นสื่อที่สามารถสร้างความคมชัดและความลึกลับในเวลาเดียวกัน ทำให้ภาพทิวทัศน์มีมิติและพื้นผิวที่น่าสนใจ ชาร์โคลเหมาะสำหรับการวาดเค้าโครงหรือสร้างเงา ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของภาพทิวทัศน์ ภาพที่สร้างด้วยชาร์โคลสามารถเพิ่มความรู้สึกทางอารมณ์และความลึกของภาพได้ดีเยี่ยม Richardson (2021) ให้ความเห็นว่า การวาดภาพโดยใช้ชาร์โคลมีประโยชน์หลากหลาย ที่สามารถใช้สำหรับการวาดภาพหรือสำหรับโครงร่างภาพที่ใหญ่ เช่น การสร้างสรรคภาพวาดขนาดใหญ่หรือสร้างสเก็ตภาพเพื่อการสร้างสรรค สีน้ำสามารถช่วยเน้นรายละเอียดและเพิ่มความมีชีวิตชีวาให้กับผลงานศิลปะ การผสมผสานชาร์โคลและสีน้ำในจิตรกรรมทิวทัศน์ไม่ใช่แค่เรื่องของการใช้สื่อทั้ง 2 ประเภทเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการเข้าใจและการสื่อสารกับธรรมชาติ ศิลปินต้องสัมผัสและตีความความสวยงามของธรรมชาติ แล้วถ่ายทอดออกมาผ่านสัมผัสและการผสมผสานของสีและเงาที่หลากหลาย การค้นหาความสมดุลที่ลงตัวระหว่างความเข้มข้นของชาร์โคลและความโปร่งใสของสีน้ำนั้นเป็นความท้าทายแต่ก็เต็มไปด้วยความพึงพอใจ การสร้างสรรคภาพทิวทัศน์ด้วยชาร์โคลและสีน้ำเป็นกระบวนการที่ต้องใช้ความรู้สึกลึกๆ ความใจเย็น และการเชื่อมต่อทางอารมณ์กับธรรมชาติ ผลงานที่ได้ออกมาไม่เพียงแต่สะท้อนถึงความงามทางธรรมชาติเท่านั้น แต่ยังบ่งบอกถึงการทำความเข้าใจและการเห็นคุณค่าของธรรมชาติผ่านสายตาของผู้สร้างสรรค

การวาดภาพทิวทัศน์เป็นหนึ่งในรูปแบบศิลปะที่เก่าแก่ที่สุด นักวิจัยและนักประวัติศาสตร์ศิลปะต่างยอมรับว่าการบันทึกภูมิประเทศผ่านภาพเขียนเป็นวิธีหนึ่งที่ช่วยให้มนุษย์สามารถเชื่อมโยงและเข้าใจสภาพแวดล้อมรอบตัวได้ดีขึ้น จากการเริ่มต้นด้วยการสร้างภาพด้วยวัสดุธรรมชาติ เช่น ถ่านหรือชาร์โคลบนผนังถ้ำหรือหิน ไปจนถึงการใช้สีน้ำในการเพิ่มสีสันและประสิทธิภาพให้กับผลงาน ดังที่ Emma (2018) กล่าวว่า การวาดภาพภูมิทัศน์สามารถย้อนกลับไปที่ประเทศจีนในศตวรรษที่ 4 ซึ่งศิลปินชาวจีนพยายามที่จะวาดภาพภูมิภาค ภูมิทัศน์ของพวกเขา และกลายเป็นที่นิยมมากขึ้นจนถึงต้นของศตวรรษที่ 9 เรียกว่าเป็นช่วงต้นของยุคอันยิ่งใหญ่ของภาพภูมิทัศน์จีน สอดคล้องกับ สิงขร ภักดี (2559) กล่าวว่า ศิลปะการวาดภาพทิวทัศน์ ทั้งในอดีตจนถึงปัจจุบันการวาดภาพทิวทัศน์ ยังมีอิทธิพลต่อศิลปิน ผู้สร้างสรรคผลงานที่บันทึกความงาม ความประทับใจตาม จะต้องฝึกฝนให้เกิดทักษะด้วยเทคนิควิธีการ สร้างสรรคผลงานและจะมีความหมายเปลี่ยนไปเช่นไรก็ตาม แต่ สิ่งหนึ่งที่ยังอยู่ในงานสร้างสรรคจิตรกรรมไม่เปลี่ยนก็คือ ภาพวาดทิวทัศน์ ยังเป็นการสร้างสรรคศิลปะประเภทหนึ่งในแขนงวิชาทัศนศิลป์ตั้งแต่อดีต

สืบมาจนถึงปัจจุบัน และสุทธาสินี สุวฒโท (2565) การวาดภาพทิวทัศน์เป็นที่นิยมที่ต่อเนื่องเรื่อยมา จนปัจจุบันในศตวรรษที่ 21 การวาดภาพทิวทัศน์ได้รับความนิยมเป็นอย่างมากจากผู้รักงานศิลปะทั่วโลกซึ่งมีการสื่อสารที่เชื่อมโยงถึงกันอย่างแท้จริง

การวิจัยเรื่องการสร้างสรรค์จิตรกรรมภาพทิวทัศน์โดยใช้ชาร์โคลและสีน้ำเป็นหัวข้อที่น่าสนใจอย่างยิ่ง การผสมผสานระหว่างชาร์โคลที่ให้ความรู้สึกดิบเถื่อนและสีน้ำที่ให้ความละเอียดประณีต สามารถสร้างผลงานศิลปะที่มีความหลากหลายทางอารมณ์และบรรยากาศได้อย่างน่าประทับใจ ดังที่ Sarkar (n.d.) กล่าวว่า สำหรับศิลปินการสร้างสรรค์ผลงานด้วยชาร์โคลเป็นสิ่งที่ใช้แสดงอารมณ์การสร้างสรรค์ที่ตึงเครียดและการใช้เป็นสื่อผสมได้ดีสามารถนำไปสู่การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะรูปแบบใหม่ ที่สามารถเพิ่มศักยภาพของงานศิลปะ และสร้างประสบการณ์สร้างสรรค์ภาพที่น่าสนใจที่ท้าทายขอบเขตแบบดั้งเดิมโดยการใช้ร่วมกับสื่ออื่นๆ เช่นสีน้ำ สีอะคริลิก หรือดิจิทัล และณัฐภูมิ แต่งวัฒนไพบูลย์ (2565) กล่าวว่า ชาร์โคลเป็นวัสดุจากธรรมชาติ ที่มีค่าน้ำหนักกลาง เหมาะแก่การร่างภาพและสามารถลบแก้ไขได้ง่าย สามารถนำมาใช้สำหรับนักศึกษาที่เพิ่งเริ่มต้นและนักศึกษาที่มีทักษะแล้ว เพราะชาโคลยังสามารถนำมาดูจูนน้ำหนัก ภาพรวม ได้รวดเร็วกว่าการใช้ดินสอเพียงอย่างเดียว อีกทั้ง Jianyu และ Yifei (2022) ยังกล่าวถึงคุณสมบัติของสีน้ำซึ่งสามารถนำมาผสมกับสื่ออื่นได้ว่า การวาดภาพสีน้ำไม่เพียงแต่เกี่ยวข้องกับการใช้น้ำเพื่อผสมสี แต่ยังมีคุณสมบัติที่สามารถผสมผสานกับเทคนิคที่แตกต่างจากประเภทอื่น ๆ โดยการระบายสี การควบคุมปริมาณน้ำ อัตราส่วนของน้ำกับสี และรอยของน้ำที่เหลือไว้บนกระดาษทั้งหมดกลายเป็นองค์ประกอบของจังหวะของภาพและเอกลักษณ์ของภาพ

การสร้างสรรค์จิตรกรรมภาพทิวทัศน์มีหลายรูปแบบ ซึ่งภาพวาดแบบโทนาลิสต์ (Tonalist) เป็นวิธีการสร้างสรรค์ที่ทำให้เกิดอารมณ์ความรู้สึกและสร้างให้เกิดความลึกลับ ดึงดูดการตีความ ค้นหาความหมายที่ผู้สร้างสรรค์ซ่อนไว้ในภาพ Stapleton (2009) กล่าวว่า ภาพวาดแบบโทนาลิสต์มักจะใช้สีโทนเดียวที่ระบายกระจายไปทั่ว ๆ ไม่มีการเจาะจงเน้นสถานที่ รูปทรงโดยเฉพาะ รอยฝีแปรงมองเห็นได้ชัดและหยاب โทนาลิสต์มักจะวาดแบบกว้างๆ และมักมีพื้นที่ที่มีมืดมนและดูลึกลับมากมาย Christopher (n.d.) เห็นว่าโทนาลิสต์จะใช้บรรยายสไตล์การวาดภาพที่ช่วงสีถูกจำกัดลง จนทำให้เกิดการไล่เฉดสีที่ละเอียดอ่อนของค่ากลาง (หรือที่เรียกว่า “โทนสี”) ซึ่งเป็นองค์ประกอบหลักด้านสุนทรียศาสตร์และวิธีการแสดงออก

ดังนั้น การวิจัยเรื่องการสร้างสรรค์จิตรกรรมภาพทิวทัศน์ด้วยชาร์โคลและสีน้ำมีความสำคัญในหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาทักษะและเทคนิคทางศิลปะ การค้นคว้าทดลองวิธีการใหม่ๆ การเข้าใจบริบททางสังคมและวัฒนธรรม รวมไปถึงการส่งเสริมการเรียนรู้และการสอน เป็นการวิจัยที่ช่วยเปิดมุมมองใหม่ๆ ต่อศิลปะและการเรียนการสอน และเป็นแรงบันดาลใจสำคัญในการสร้างสรรค์ผลงานที่สะท้อนถึงความคิดสร้างสรรค์อย่างมากมาย

วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

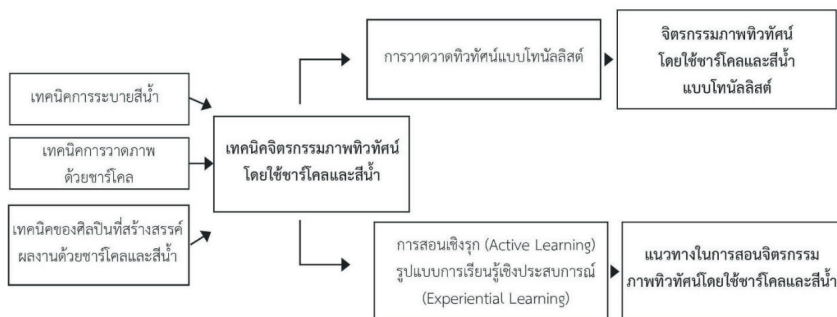
1. เพื่อพัฒนาเทคนิคจิตรกรรมภาพทิวทัศน์โดยใช้ชาร์โคลและสีน้ำ
2. เพื่อสร้างสรรค์จิตรกรรมภาพทิวทัศน์โดยใช้ชาร์โคลและสีน้ำแบบโหนดลิสต์
3. เพื่อเป็นแนวทางในการสอนจิตรกรรมภาพทิวทัศน์โดยใช้ชาร์โคลและสีน้ำ

ขอบเขตของโครงการวิจัย

การพัฒนาสร้างสรรค์จิตรกรรมภาพทิวทัศน์โดยใช้ชาร์โคลและสีน้ำ เป็นการมุ่งเน้นค้นหาและพัฒนาเทคนิคการสร้างสรรค์ผลงานที่ผสมผสานระหว่างชาร์โคลและสีน้ำในการสร้างสรรค์งานจิตรกรรมภาพทิวทัศน์แบบโหนดลิสต์ โดยสื่อที่นำมาใช้ได้แก่ วิลโลว์ ชาร์โคล (Willow Charcoal) สีน้ำเกรดอาร์ตดิส และกระดาษสีน้ำ 300 กรัม ที่สามารถหาซื้อได้ทั่วไป

แนวทางในการสอนจิตรกรรมภาพทิวทัศน์โดยใช้ชาร์โคลและสีน้ำนี้เป็นเพียงแค่การนำแนวทางไปให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินเพื่อเป็นแนวทางในการนำไปใช้หรือการทำวิจัยต่อในอนาคต

กรอบแนวความคิดการวิจัย



แผนภูมิที่ 1 กรอบแนวความคิดการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย และสถานที่ทำการทดลอง/เก็บข้อมูล

1. ศึกษาค้นคว้าการสร้างสรรค์จิตรกรรมภาพทิวทัศน์โดยใช้ชาร์โคลและสีน้ำโดย
 - 1.1 ศึกษาหลักการ ทฤษฎี การพัฒนาสร้างสรรค์จิตรกรรมภาพทิวทัศน์โดยใช้ชาร์โคล สีน้ำ และการวาดภาพแบบโหนดลิสต์ ที่เกี่ยวข้อง จากอินเทอร์เน็ตและเอกสารตำราวิชาการ หนังสือ ที่เกี่ยวข้อง
 - 1.2 วิเคราะห์เปรียบเทียบเทคนิคของการสร้างสรรค์จิตรกรรมด้วยชาร์โคลและสีน้ำจากศิลปิน

- 1.3 วิเคราะห์เทคนิคที่ใช้ในการสร้างสรรค์จิตรกรรมภาพทิวทัศน์แบบโน้ลลิสต์
2. สังเคราะห์เทคนิค กระบวนการสร้างสรรค์ที่ได้จากการวิเคราะห์
3. ทดลองสร้างสรวงงานจิตรกรรมด้วยเทคนิค กระบวนการต่างๆ ที่ได้จากการสังเคราะห์
4. นำเทคนิคกระบวนการรวมถึงผลงานที่สร้างสรรค์แล้วไปสร้างเป็นแนวทางการสอนการสร้างสรวงจิตรกรรมภาพทิวทัศน์โดยใช้ชาร์โคลและสีน้ำ
5. นำแนวทางการสอนที่ได้ไปประเมินคุณภาพและความถูกต้อง โดยใช้ Rating Scale 5 ระดับกับผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน
6. สรุปผลและอภิปรายผลการทดลอง สร้างสรวง

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

1. แบบประเมินคุณภาพของแนวทางในการสอนจิตรกรรมภาพทิวทัศน์โดยใช้ชาร์โคลและสีน้ำ โดยใช้ Rating Scale 5 ระดับ

ผลการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาเทคนิคจิตรกรรมภาพทิวทัศน์โดยใช้ชาร์โคลและสีน้ำ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์คุณลักษณะและเทคนิคการสร้างสรวงจิตรกรรมภาพทิวทัศน์โดยใช้ชาร์โคลและสีน้ำ

1.1 คุณลักษณะของสีน้ำและชาร์โคล

คุณลักษณะของทั้ง 2 สื่อนี้มีลักษณะที่ต่างกันอย่างมากจึงทำให้เทคนิควิธีการในการนำมาสร้างสรวงผลงานจิตรกรรมภาพทิวทัศน์ต้องมีการนำเอาเทคนิคที่ต่างกันนั้นมาผสมผสานเพื่อผลงานขึ้นมา โดยอาศัยจุดเด่นและของแต่ละสื่อมาใช้ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 คุณลักษณะของสีน้ำและชาร์โคล

ที่มา : อธิพัชร์ วิจิตสสถิตวัฒน์

ลักษณะ	ภาพวาดชาร์โคล	ภาพวาดสีน้ำ
เทคนิคการวาด/ลงสี	วาด ถู การเกลี่ย และการระบาย (ชาร์โคลเปียก)	การลงสีแบบโปร่งใส การซ้อนชั้นสี
การควบคุม	ควบคุมได้ดี, มีความแม่นยำในรายละเอียด	ควบคุมได้ยากกว่า เนื่องจากสีน้ำมีความลื่นไหล
โทนสี	โทนสีเดียว (ขาว ดำ เทา)	มีสีหลากหลาย ลงสีแบบโปร่งใส
ค่าความต่างของควมสว่าง มืด	มีความคมชัดสูง ดำสนิทและสว่างชัดเจน	การเปลี่ยนสีแบบนุ่มนวล มีความสว่าง
พื้นผิว	การไล่ระดับเรียบเนียนหรือการสร้างลวดลายแบบหยาบ	ลักษณะสีซึม ผสาน ละเอียด มีแสงสะท้อนผ่านชั้นสี
ความสามารถในการสื่อสารอารมณ์	สื่ออารมณ์ได้แรง มีความชัดเจนแบบดรามatik	สื่ออารมณ์แบบเบาบาง โปร่งใส มีความรู้สึกเบาสบาย
ความยากง่าย	สกปรกง่าย ต้องฉีดสเปรย์เคลือบกันเปื้อนสามารถลบได้	แก้ไขยาก สื่ออาจหม่นเมื่อทาทับกันมากเกินไป
หัวข้อที่เหมาะสม	ภาพบุคคล การวาดภาพหุ่นนิ่ง ทิวทัศน์	ภาพบุคคล การวาดภาพหุ่นนิ่ง ทิวทัศน์ภาพนามธรรม
บรรยากาศของภาพ	หนักแน่น แสดงออกซึ่งอารมณ์ หรือความเจ็บสบบ	เบาสบาย มีความโปร่งใส บางครั้งเหมือนอยู่ในความฝัน

1.2 การวิเคราะห์เทคนิคของศิลปินที่สร้างสรรค์ผลงานด้วยชาร์โคลและสีน้ำ

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์เทคนิคของศิลปินที่สร้างสรรค์ผลงานศิลปะด้วยชาร์โคลและสีน้ำซึ่งมีการผสมผสานโดยใช้ ชาร์โคลสำหรับร่าง จินรูปโครงสร้างให้เกิดมิติและน้ำหนักที่ความแตกต่าง และใช้สีน้ำเพิ่มความโปร่งใน อ่อนโยนและสีสัน ความโปร่งของสีน้ำและความชัด เข้มของชาร์โคลช่วยให้งานสร้างความลึก มีมิติและรายละเอียดสร้างทางอารมณ์ได้ดี การผสมผสานสื่อทั้ง 2 มักสะท้อนความแตกต่าง เช่น ความแข็งกับความอ่อน ความหนักแน่นกับความลื่นไหล ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์เทคนิคของศิลปินที่สร้างสรรค์ผลงานด้วยชาร์โคลและสีน้ำ

ที่มา : อธิพัชร วจิตสถิตรัตน์

ศิลปิน	เทคนิคการใช้สีน้ำ	เทคนิคการใช้ชาร์โคล	การผสมผสานกันของทั้งสองสื่อ
เคิร์ต แจ็คสัน (Kurt Jackson)	ใช้ระบายสีสลับแบบหลวมๆ เพื่อสร้างบรรยากาศในภูมิทัศน์	ใช้การขีดเขียน ระบายที่เต็มไปด้วยการเคลื่อนไหวเพื่อเพิ่มรายละเอียดให้กับภาพ	ชาร์โคลสร้างความแตกต่างจากความลื่นไหลของสีน้ำ เพิ่มความสมดุลของโครงสร้างและการเคลื่อนไหว
แอนดี้ โกลด์สเวิร์ทธี (Andy Goldsworthy)	การระบายเรียบ ใช้สีโทนธรรมชาติเพื่อสะท้อนธรรมชาติ	ใช้เส้นที่เรียบง่าย แต่หนักแน่นเพื่อเน้นรูปร่างของงาน	ใช้ทั้ง 2 สื่อร่วมกัน
เมียร์นา แวกนอนอฟ (Myrna Wacknov)	การระบายสีที่สดใสและไหลลื่นเพื่อสร้างภาพคนที่มีชีวิตชีวา	เส้นที่หลวมและมีพลังเพื่อเพิ่มความน่าสนใจและเน้นจุดเด่น	ชาร์โคลสร้างความแตกต่างและการเคลื่อนไหว ช่วยเพิ่มเติมการไหลลื่นของสีน้ำอย่างลงตัว
จอห์น มาริน (John Marin)	เน้นความโปร่งใสของสีน้ำ ระบายให้ดูละเอียดอ่อน	ใช้สร้างความแตกต่างของสี แสงให้ชัดเจน และทำให้เกิดพื้นผิว	ผสมผสานทำให้เกิดความสมดุลใช้ความลื่นไหลของสีน้ำ ผสมเข้ากับความเข้มข้นของชาร์โคล
พอล ชิง บอร์ (Paul Ching-Bor)	ใช้ความโปร่งแสงสีน้ำเพื่อสร้างบรรยากาศ ความสว่าง โทนสี	ใช้เส้นหนาเพื่อเน้นโครงสร้างต่างๆ ให้โดดเด่น มีมิติ และรายละเอียด	ใช้ความสมดุลความนุ่มนวลของสีน้ำเพื่อลบความแข็งกระด้างของชาร์โคล

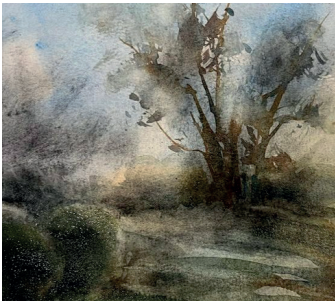
1.3 เทคนิคจิตรกรรมภาพทิวทัศน์โดยใช้ชาร์โคลและสีน้ำ

การวาดภาพด้วยการใช้สีน้ำและกับชาร์โคลเป็นเทคนิคที่ สามารถสร้างผลงานที่มีมิติ ลึกซึ้งและความหลากหลายของเท็กซ์เจอร์ได้ พื้นผิวที่เหมาะสมควรมีเนื้อสัมผัสที่เหมาะสมสำหรับการรับสีน้ำและชาร์โคล โดยใช้กระดาษที่มีความหนาหรือพื้นผิวที่มีการเคลือบ เพื่อช่วยให้ชาร์โคลและสีน้ำเกาะติดและไม่ซึมลงไปในกระดาษมากเกินไป ชาร์โคลมีคุณสมบัติที่สามารถใช้สร้างเส้นที่เข้มและพื้นผิวที่มีความชัดเจน ในขณะที่สีน้ำให้ความโปร่งใสที่สามารถระบายสีทับเป็นชั้นๆ ได้อย่างนุ่มนวล ไม่จำเป็นว่าการเริ่มต้นด้วยใช้ชาร์โคลระบายสร้างโครงสร้างหลักของภาพก่อนระบายสีน้ำสามารถช่วยเน้นเส้นและเพิ่มมิติให้กับภาพวาด การใช้ชาร์โคลบนสีน้ำที่แห้งหรือเปียกหรือหมาดๆ สามารถทำให้เกิดผลลัพธ์ที่พิเศษ เช่น การทำให้เส้นดูฟุ้งหรือมีความพร่ามัว ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับกาผสมผสานของเทคนิคสีน้ำและชาร์โคล หลังจากที่ตั้งสีเสร็จแล้ว การใช้ชาร์โคลและลบ เช็ดรอยต่างๆ ทำให้มีความนุ่มนวลสามารถเพิ่มความสมจริงให้กับเงาและพื้นที่มืดได้ โดยที่การเช็ดชาร์โคลหรือสีน้ำบางส่วนออกยังช่วยเพิ่มความละเอียดของพื้นผิวและสร้างมิติของภาพที่มากขึ้น

ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้นำข้อมูลที่วิเคราะห์มาสร้างเทคนิคจิตรกรรมภาพทิวทัศน์โดยใช้
ชาร์โคลและสีน้ำ ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 เทคนิคจิตรกรรมภาพทิวทัศน์โดยใช้ชาร์โคลและสีน้ำ

ที่มา : อธิพัชร วิจิตสถิตรัตน์

เทคนิค	วิธีการ	
สีน้ำบนชาร์โคล (Watercolor on Charcoal: WOC)	ร่างลงน้ำหนักภาพด้วยชาร์โคลและระบาย สีน้ำทับลงไป เป็นการร่างภาพและวาด รูปทรง ต่อจากนั้น ใช้ชาร์โคลโดยใช้การ ระบาย เกลี่ย และลบ เพื่อสร้างน้ำหนัก แสงเงาของวัตถุ รวมถึงบรรยากาศต่างๆ ภายในภาพ จากนั้นใช้สีน้ำระบายลงบน ส่วนต่างๆ ของภาพจนเสร็จสิ้น ซึ่งภาพใน ลักษณะนี้จะได้อภาพที่มีการควบคุมน้ำหนัก สี ของภาพโดยรวมได้ดี	
ชาร์โคลบนสีน้ำ (Charcoal on Watercolor: COW)	เทคนิคการระบายสีน้ำและใช้ชาร์โคลลงน้ หนักเพื่อเน้นมิติ ใช้สีน้ำระบายสร้างสรรค ภาพขึ้นมา โดยใช้เทคนิค สีน้ำต่างๆ อาทิ เปียกบนเปียก จากนั้นใช้ชาร์โคลระบาย เกลี่ย เน้นน้ำหนักแสงเงาในบริเวณที่ ต้องการ เพื่อให้เกิดมิติมากขึ้น	
สีน้ำบนชาร์โคลผง (Watercolor on Charcoal Powder: WOCP)	เทคนิคการใช้ชาร์โคลผงลงเพื่อเกลี่ยน้ หนักและคุมโทนสีโดยรวม เน้นความนุ่ม นวลของแสงเงาวัตถุและระบายสีน้ำทับ ลงไป	

เทคนิค	วิธีการ	
สีน้ำบนชาร์โคลเปียก (Watercolor on Wet Charcoal: WOW)	เทคนิคการใช้ชาร์โคลเปียกลงน้ำหนัก ภาพให้ความชุ่มชื้นของแสงเงา การผสมของผงชาร์โคลกับน้ำทำให้เกิดพื้นผิวและระบายสีน้ำที่บลงไป	 5 เทคนิคสีน้ำบนชาร์โคลเปียก
ชาร์โคลผงในสีน้ำ (Charcoal Powder in Watercolor: CPIW)	เทคนิคการใช้ชาร์โคลผสมสีน้ำ ให้น้ำสีมีความเข้มข้นและระบายโดยใช้เทคนิคสีน้ำ เป็นเทคนิคที่เหมาะสมสำหรับเพิ่มความต่างของสี	 6 เทคนิคชาร์โคลผงในสีน้ำ
ผสมผสาน (Combination: COM)	เทคนิคผสม สร้างสรรค์ภาพโดยใช้เทคนิคทั้งหมดมาใช้ด้วยกัน ทำให้ภาพดูซับซ้อนยิ่งขึ้น	 7 เทคนิคผสมผสาน

2. เพื่อสร้างสรรค์จิตรกรรมภาพทิวทัศน์โดยใช้ชาร์โคลและสีน้ำ ผู้วิจัยได้สร้างสรรค์จิตรกรรมภาพทิวทัศน์โดยใช้ชาร์โคลและสีน้ำจาก 6 เทคนิค ในแบบโหนดลิสต์ ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 จิตรกรรมภาพทิวทัศน์โดยใช้ชาร์โคลและสีน้ำในแบบโหนดลิสต์

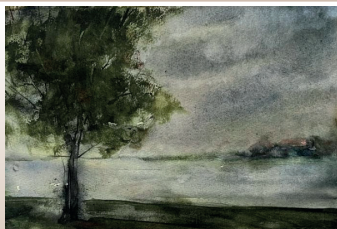
ที่มา : อธิพัชร วิจิตสถิตรัตน์

ผลงานสร้างสรรค์	วิเคราะห์ผลงาน
 ผลงานจิตรกรรมภาพทิวทัศน์โดยใช้ชาร์โคลและสีน้ำ เทคนิคการระบายสีน้ำและใช้ชาร์โคลลงน้ำหนักเพื่อบ่งชี้มิติ	สีที่ใช้มีทั้งสีโทนเย็นและโทนร้อนเพื่อให้เกิดความรู้สึกถึงการลดลงของความร้อนของแสงแดดสู่อากาศที่เย็นขึ้นในตอนค่ำที่กำลังจะมาถึง แต่ได้ลดความสดของสีลงเพื่อไม่ให้เกิดความแตกต่างระหว่างวรรณะสีมากเกินไป ซึ่งโดยรวมแล้วยังอยู่ในรูปแบบโหนดลิสต์ การเคลื่อนไหวของเมฆที่นำสายไปหาสู่ดวงอาทิตย์ที่เป็นจุดเด่นของภาพ ผสานกับการใช้ชาร์โคลระบายทับสีน้ำเพื่อให้เกิดความรู้สึกถึงแรงมวลเมฆ ปริมาตรของลมที่พัดไป รวมถึงพื้นที่ผิวที่ทำให้เกิดการเคลื่อนไหวของบรรยากาศในภาพ
 ผลงานจิตรกรรมภาพทิวทัศน์โดยใช้ชาร์โคลและสีน้ำ เทคนิคผสม	บรรยากาศที่ดูเกือบจะทับตันที่ปกคลุมให้ร่มเงา ประกอบกับฉากหลังที่มีต้นไม้ขึ้นอย่างหนาแน่น แต่ยังคงมีอากาศและแสงแดดลอดผ่านลงมาบริเวณพื้นดินด้านล่างของภาพ การใช้สีเน้นให้บรรยากาศที่รู้สึกถึงความอึดครึมนักใจ แต่ยังคงมีแสงสว่าง รวมถึงสีส้มในแสงแดดที่รอดผ่านความอึดครึมนั้น ควบคุมน้ำหนักละมิดภาพด้วยชาร์โคลทั้งแบบผง เปียก และการระบาย สีเน้นใช้สีเขียว เหลืองเป็นส่วนใหญ่ ถูกลดทอนค่าสีลงโดยชาร์โคลเพื่อคุมโทนสีภาพทั้งหมด
 ผลงานจิตรกรรมภาพทิวทัศน์โดยใช้ชาร์โคลและสีน้ำ เทคนิคผสม	เน้นใช้สีที่อบอุ่นและให้ความรู้สึกของชีวิตคือสีเขียว และเหลือง คุมเงาหนักด้านบน เพื่อเน้นบริเวณด้านล่างภาพที่เป็นทุ่งเลี้ยงสัตว์ เว้นแสงสว่างกระจายทั่วภาพเพื่อแสดงถึงแสงแดดที่ให้อชีวิตสองลงมา สีที่ใช้เป็นการเชื่อมระหว่างสีที่องฟ้ากับทุ่งหญ้าที่ออกเหลืองโดยใช้สีเขียวบริเวณเนินเขา ลดทอนค่าสีโดยชาร์โคลทำให้โทนสีทั้งหมดผสมผสานไปในทิศทางเดียวกัน



ผลงานจิตรกรรมภาพทิวทัศน์โดยใช้ชาร์โคล และสีน้ำ เทคนิคการใช้ชาร์โคลผงและสีน้ำ บนกระดาษสีน้ำ

ใช้ชาร์โคลผงเพื่อเกลี่ยให้เกิดกลุ่มก้อนของเมฆขนาดใหญ่ที่มีน้ำหนักแสงเงาของมวลเมฆแต่ยังคงความนุ่มนวลไว้ รวมถึงเงาที่กระทบลงบนพื้นดิน การจัดวางภาพใช้อัตราส่วน 1/3 เพื่อแบ่งพื้นดินกับท้องฟ้า ใช้โทนสีที่มีคดริ่ม เย็นเพื่อคุมโทนให้เกิดความรู้สึก หนักและกดดันของพายุฝนที่กำลังจะเกิด แต่ยังคงสอดแทรกแสงอาทิตย์ที่กำลังจะถูกบดบังไป รูปร่างต่างๆ ภายในภาพจะไม่ชัดเจนแต่ยังคงให้จินตนาการได้ว่าเป็นอะไรในรูปแบบโทนลิสต์



ผลงานจิตรกรรมภาพทิวทัศน์โดยใช้ชาร์โคล และสีน้ำ เทคนิคการใช้ชาร์โคลผงผสมสีน้ำ บนกระดาษสีน้ำ

การควบคุมสีและบรรยายภาคให้ความเข้มข้นและอยู่ในโทนสีที่ใกล้เคียงกัน ไม่ให้สีใดสีหนึ่งมีความสดมากเกินไป ทำให้เกิดบรรยายการในภาพที่กลมกลืน มีความรู้สึกหนักแน่น ในทุกส่วนของภาพ พงชาชาร์โคลที่ผสมลงไปกับเนื้อสีจะเข้าไปติดอยู่ในพื้นผิวที่ขรุขระของกระดาษ ทำให้เกิดความรู้สึกถึงปริมาตรของอากาศและวัตถุต่างๆ ในภาพ หลอมรวมให้ความรู้สึกทั้งหมดของภาพสร้างอารมณ์ที่เหมือนจะสัมผัสได้ เกิดการรับรู้มากกว่าที่ตาเห็น



ผลงานจิตรกรรมภาพทิวทัศน์โดยใช้ชาร์โคล และสีน้ำ เทคนิคการใช้ชาร์โคลผงและสีน้ำ บนกระดาษสีน้ำ

การเน้นบรรยายภาคให้รู้สึกอบอุ่นโดยการแทรกสีเหลืองของแสงแดดลงไปหลายๆ ส่วนของภาพไม่ว่าจะเป็นต้นไม้อากหลัง พื้นดินรวมถึงบรรยากาศท้องฟ้า และยังเพิ่มความอบอุ่นชุ่มชื้นให้กับต้นไม้อีก แต่ยังคงคุมโทนสีให้ไปในทิศทางเดียวกัน ควบคุมเงาด้วยชาร์โคลผงที่ใช้เพิ่มมิติพร้อมกับความนุ่มนวลให้กับภาพโดยรวม



ผลงานจิตรกรรมภาพทิวทัศน์โดยใช้ชาร์โคล และสีน้ำ เทคนิคการร่างลงน้ำหนักภาพด้วยชาร์โคลและระบายสีน้ำทับ

ควบคุมบรรยายภาคโดยรวมของภาพด้วยชาร์โคลในบริเวณที่เป็นเงา บริเวณที่ต้องการให้เกิดปริมาตรของวัตถุ และบริเวณที่ต้องการเน้นระยะให้ดูลึกลงไป การใช้สีที่ไม่เข้มและสดนักระบายลงไปในส่วนต่างๆ ของภาพ ทำให้ดูแล้วรู้สึกโปร่ง โล่ง แสงแดดที่ส่องกระทบบนต้นไม้อีก พื้นผิวของภาพยังส่งเสริมให้เกิดการไหลผ่านของอากาศในภาพไปตามวัตถุต่างๆ และเชื่อมโยงสิ่งต่างๆ ในภาพไว้ด้วยกัน

จากตารางที่ 4 ผู้วิจัยได้ใช้เทคนิคที่ได้ทดลองในวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 มาใช้ในการสร้างสรรค์ภาพจิตรกรรมทิวทัศน์ โดยสร้างสรรค์ในมุ่งเน้นคุมโทนสีและสื่อถึงอารมณ์ต่างๆ กัน จึงทำให้รูปทั้งหมดมีการแสดงออกได้ตามแนวคิดการสร้างสรรค์จิตรกรรมแบบโทนลิสต์

3. เพื่อเป็นแนวทางในการสอนจิตรกรรมภาพทิวทัศน์โดยใช้ชาร์โคลและสีน้ำ

ประเมินคุณภาพแนวทางในการสอนจิตรกรรมภาพทิวทัศน์โดยใช้ชาร์โคลและสีน้ำจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน โดยใช้แบบประเมินแนวทางการสอนแบบ Rating Scale 5 ระดับ โดยผลการประเมินมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.8 คะแนน ซึ่งอยู่ในระดับดีมาก โดยมีมีค่าเฉลี่ยตามหัวข้อการประเมินดังนี้ 1) ความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ 5 คะแนน 2) ความถูกต้อง และสอดคล้องกับเนื้อหา 5 คะแนน 3) กิจกรรม การเรียนการสอนที่หลากหลาย 4.8 คะแนน 4) ได้รับความสนใจ ให้เกิดการใฝ่รู้ 4.6 คะแนน 5) มีความทันสมัย 4.8 คะแนน 6) กระตุ้นให้เกิดกระบวนการคิด 4.8 คะแนน 7) กระตุ้นให้เกิดทักษะปฏิบัติ 5 คะแนน 8) ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ 5 คะแนน 9) ทำให้เกิดการสรุปขยายได้ 4.6 คะแนน 10) ทำให้เกิดการค้นพบความรู้ด้วยตนเอง 4.8 คะแนน 11) ระยะเวลาการสอนมีความเหมาะสม 4.4 คะแนน 12) การประเมินผลการเรียนรู้ 4.8 คะแนน แนวทางการสอนนี้เป็นเพียงการเสนอแนะเบื้องต้นว่ามีวิธีการสอนหัวข้ออะไร โดยใช้เทคนิคการสอนแบบใด เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนในอนาคต

แนวทางการสอนนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ถึงวิธีการเทคนิคการสร้างสรรค์จิตรกรรมภาพทิวทัศน์โดยใช้ชาร์โคลและสีน้ำได้
2. เพื่อให้ผู้เรียนสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมภาพทิวทัศน์โดยใช้ชาร์โคลและสีน้ำได้

โดยแนวทางการสอนจิตรกรรมภาพทิวทัศน์โดยใช้ชาร์โคลและสีน้ำ ได้มีการนำแนวคิดการจัดการเรียนการสอนเชิงรุก (Active Learning) ในรูปแบบการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ (Experiential Learning) ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 โดยแนวทางการสอนจิตรกรรมภาพทิวทัศน์โดยใช้ชาร์โคลและสีน้ำ

ที่มา : อธิพัชร วจิตสถิตรัตน์

ลำดับ ที่	เรื่อง	สาระสำคัญ	วิธีการสอน	เวลา (ชั่วโมง)
1	การศึกษาเทคนิค สร้างสรรค์จิตรกรรม ภาพทิวทัศน์ที่ใช้เทคนิค สีน้ำ และเทคนิค ชาร์โคล	ศึกษาเกี่ยวกับการสร้างสรรค์จิตรกรรม ภาพทิวทัศน์ที่ใช้เทคนิคสีน้ำ และเทคนิค ชาร์โคลจากผลงานจิตรกรรม วิเคราะห์ อภิปรายแสดงความคิดเห็นโดยอาศัยความรู้ และประสบการณ์เดิมของผู้เรียน	การเรียนรู้แบบ กรณีศึกษา	3
2	เทคนิคการร่างลงน้ำ หนักภาพด้วยชาร์โคล และระบายสีน้ำ	วิธีการขึ้นรูปและลงน้ำหนักแสงเงาของ ภาพด้วยชาร์โคลแท่ง การระบาย เกลี่ย ลบ เพื่อสร้างรูปทรงและมิติภาพ ระบายสีน้ำโดยใช้เทคนิคสีน้ำแบบต่างๆ ตามความเหมาะสมและการสร้างสรรค์ของ ผู้เรียน	เทคนิคการสอน แบบการสาธิต เทคนิคการสอน แบบเน้นฝึก ปฏิบัติ	6
3	เทคนิคการระบายสีน้ำ และใช้ชาร์โคล	วิธีการ ระบายสีน้ำโดยใช้เทคนิคสีน้ำแบบ ต่างๆ ตามความเหมาะสมและการสร้างสรรค์ ของผู้เรียน ลงน้ำหนักแสงเงาของภาพด้วยด้วย ชาร์โคลแท่ง การระบาย เกลี่ย	เทคนิคการสอน แบบการสาธิต เทคนิคการสอน แบบเน้นฝึก ปฏิบัติ	6
4	เทคนิคการใช้ชาร์ โคลผง	การลงน้ำหนักแสงเงาโดยรวมและในจุด ที่ต้องเน้นแสงเงาของภาพด้วยด้วยชาร์โคลผง การเกลี่ยและลบให้เนียนวล ระบายสีน้ำโดยใช้เทคนิคสีน้ำแบบต่างๆ ตามความเหมาะสมและการสร้างสรรค์ของ ผู้เรียน	เทคนิคการสอน แบบการสาธิต เทคนิคการสอน แบบเน้นฝึก ปฏิบัติ	6
5	เทคนิคการใช้ชาร์โคล เปียกและสีน้ำ	การระบายชาร์โคลเปียกให้มีค่าน้ำหนัก ต่างๆ กัน ในการสร้างมิติของภาพ และใช้คม ทินของภาพ ระบายสีน้ำโดยใช้เทคนิคสีน้ำแบบต่างๆ ตามความเหมาะสมและการสร้างสรรค์ของ ผู้เรียน	เทคนิคการสอน แบบการสาธิต เทคนิคการสอน แบบเน้นฝึก ปฏิบัติ	6
6	เทคนิคการใช้ชาร์โคล ผงผสมสีน้ำ	การผสมผงชาร์โคลลงในเนื้อสีน้ำ เพิ่ม ความเข้มและพื้นผิว ผู่สัมผัสให้กับสีน้ำ ระบายสีน้ำโดยใช้เทคนิคสีน้ำแบบต่างๆ ตามความเหมาะสมและการสร้างสรรค์ของ ผู้เรียน	เทคนิคการสอน แบบการสาธิต เทคนิคการสอน แบบเน้นฝึก ปฏิบัติ	6
7	วิจารณ์ผลงาน แลก เปลี่ยนความคิด	การจับคู่วิเคราะห์ และวิจารณ์ ตั้งคำถาม เกี่ยวกับกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานของ ผู้เรียนคนอื่น ให้เกิดการกระตุ้น แลกเปลี่ยน แนวคิดในการสร้างสรรค์ผลงาน	การเรียนรู้แบบ แลกเปลี่ยนความคิด (Think- Pair-Share)	3
8	ชุดผลงานจิตรกรรม ภาพทิวทัศน์โดยใช้ ชาร์โคลและสีน้ำ	การนำเทคนิคทั้งหมดที่ได้จากการเรียนรู้ ฝึกฝน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นมาผสมผสาน และสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมภาพทิวทัศน์ โดยใช้ชาร์โคลและสีน้ำขึ้นมาที่เป็นเอกลักษณ์ เฉพาะบุคคล	การสอนแบบ โครงงาน	6

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การสร้างสรรคดีตรกรรมภาพทิวทัศน์โดยใช้ชาร์โคลและสีน้ำ ผู้วิจัยได้สร้างสรรคดีตรกรรมภาพทิวทัศน์โดยใช้ชาร์โคลและสีน้ำ ผู้วิจัยสร้างสรรคดีภาพทั้งหมด 7 ภาพ โดยใช้เทคนิค 6 เทคนิค ได้แก่ 1) สีนํ้าบนชาร์โคล 2) ชาร์โคลบนสีน้ำ 3) สีนํ้าบนชาร์โคลผ 4) สีนํ้าบนชาร์โคลเปียก 5) ชาร์โคลผลงในสีน้ำ และ 6) ผสมผสาน ในการสร้างสรรคดีผลงานครั้งนี้ผู้วิจัยได้พบว่าการใช้กระดาษสีน้ำที่มีพื้นผิวที่แตกต่างกัน ผิวเรียบและผิวหยาบจะให้ผลงานที่ต่างกันไป กระดาษผิวหยาบจะเหมาะกับการใช้เทคนิคการระบายสีน้ำและใช้ชาร์โคลลงน้ำหนัก เพราะจะทำให้เกิดพื้นผิวที่น่าสนใจเพราะเมื่อระบายด้วยชาร์โคลเนื้อชาร์โคลจะติดบนผิวที่หยาบออกมา ส่วนร่องที่ลึกลงไปจะไม่ติด ให้ให้เกิดบริเวณที่เป็นประกายของแสงและเพิ่มมิติให้กับภาพ ส่วนกระดาษเรียบใช้น้ำเทคนิคการใช้ชาร์โคลผลงและสีน้ำเหมาะสำหรับภาพที่ต้องการความนุ่มนวลไม่ว่าจะเป็นท้องฟ้า พื้นดิน หรือสิ่งที่เป็นฉากหลังต่างๆ การใช้เทคนิคการใช้ชาร์โคลผผสมสีน้ำดังภาพผลงานจิตรกรรมภาพทิวทัศน์โดยใช้ชาร์โคลและสีน้ำ เทคนิคการใช้ชาร์โคลผผสมสีน้ำบนกระดาษสีน้ำเป็นอีกเทคนิคที่น่าสนใจอย่างมาก เนื่องจากการผสมผชาร์โคลลงในสีน้ำทำให้สีน้ำมีความเข้มมากขึ้น และเมื่อระบายลงบนกระดาษจะเห็นเนื้อผชาร์โคลกระจายอยู่ซึ่งทำให้เกิดพื้นผิวที่น่าสนใจ ดังที่ Hatch (2024) กล่าวว่า เม็ดผเล็กๆของชาร์โคลสามารถทำให้สีน้ำเกิดความพิเศษขึ้นได้ และสร้างโทนสีธรรมชาติ (Muted Shades)

การนำเอกลักษณ์ของศิลปินที่ได้ศึกษามา นำมาประยุกต์ใช้ในผลงานด้วย เช่นการนำเทคนิคของ พอล จิน บอร์ ที่ใช้สีน้ำในการลดความคมและกระด้างของชาร์โคล ในบริเวณพื้นดินด้านล่างของภาพผลงานจิตรกรรมภาพทิวทัศน์โดยใช้ชาร์โคลและสีน้ำ เทคนิคการใช้ชาร์โคลผลงและสีน้ำบนกระดาษสีน้ำเป็นวิธีการที่ผู้วิจัยคิดว่าช่วยทำให้เกิดการประสานสัมพันธ์ระหว่างสีน้ำกับชาร์โคลที่ดี จะเห็นได้จากความนุ่มนวลของพื้นดินที่ใช้สีน้ำระบายเกลี่ยให้เกิดความพุงบาง ลดความเข้มหนักของเงาต้นไม้ หรือแม้กระทั่งเงาของเมฆที่มีการใช้สีน้ำระบายบางๆ เพื่อให้เกิดความนุ่มนวลแต่ยังคงมีน้ำหนักมวลของเมฆที่เกิดจากชาร์โคล

ผู้วิจัยยังพบว่าการสร้างสรรคดีตรกรรมภาพทิวทัศน์ในรูปแบบโทนลิสต์ จำเป็นต้องควบคุมสีให้ต่างๆ ให้ผสมผสานไปในทิศทางเดียวกัน การใช้สีกลางในการเชื่อมสีสองสีที่อยู่ต่างวรรณะกัน เช่น การเชื่อมสีเหลืองกับฟ้าโดยใช้สีเขียวสามารถทำให้สีที่แตกต่างกันลดความต่างลงได้มาก แต่เมื่อใช้ชาร์โคลไม่ว่าจะเป็นระบาย ผง หรือเปียก สามารถที่จะช่วยควบคุมโทนสีทั้งหมดของภาพได้ดียิ่งขึ้น โดยเฉพาะการผสมผชาร์โคลลงในเนื้อสีน้ำและนำมาระบายจะทำให้สีทั้งหมดถูกควบคุมด้วยความเข้มของผชาร์โคลที่ผสมลงไป ทำให้เมื่อระบายออกมาสามารถคุมโทนสีของภาพแบบในรูปแบบโทนลิสต์ได้ดี

แนวทางในการสอนจิตรกรรมภาพทิวทัศน์โดยใช้ชาร์โคลและสีน้ำ แบ่งได้เป็น 8 หัวข้อ

42 ชั่วโมง ซึ่งใช้การสอนแบบการสอนเชิงรุก ในรูปแบบการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ อันได้แก่ การเรียนรู้แบบกรณีศึกษา การสอนแบบการสาธิต การสอนแบบเน้นฝึกปฏิบัติ การเรียนรู้แบบ แลกเปลี่ยนความคิด และการสอนแบบโครงงาน ลำดับขั้นการสอนที่เริ่มจากกรณีศึกษานั้น มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ศึกษาแสวงหาคำตอบตามมุมมองของผู้เรียน ในด้านเทคนิค วิธีการและ แนวคิดของศิลปินที่มีความชำนาญในสร้างสรรค์ผลงาน เพื่อเป็นฐานความรู้ในการเรียนรู้ต่อไป

ดังนั้น แนวทางในการสอนนี้ผู้เรียนจะได้เรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบการสาธิต และการ สอนแบบเน้นฝึกปฏิบัติ มุ่งเน้นผู้เรียนให้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรงที่ผู้เรียนได้เห็นกระบวนการ เทคนิค ชักถามผู้สอน และนำไปทดลองปฏิบัติการสร้างสรรค์ผลงานขึ้นมา เป็นกระบวนการทำซ้ำ เพื่อฝึกทักษะและกระบวนการคิด อีกทั้งการการวาดภาพจิตรกรรมภาพทิวทัศน์จำเป็นต้อง อาศัยทักษะ ความชำนาญค่อนข้างมากจึงจำเป็นต้องมีการปฏิบัติซ้ำๆ เพื่อจดจำเทคนิคและวิธี การรวมถึงการพัฒนาฝีมือได้ เมื่อผู้เรียนจดจำเทคนิควิธีการ มีการพัฒนาทักษะฝีมือขึ้นแล้วการ เรียนรู้แบบแลกเปลี่ยนความคิดจะทำให้ผู้เรียนนำแนวคิด เทคนิควิธีการที่ตนเองได้พัฒนาขึ้นมา แลกเปลี่ยนกับผู้เรียนคนอื่น มีการนำเสนอแลกเปลี่ยนความคิดวิจารณ์จะทำให้เกิดการเรียนรู้ ร่วมกัน ทั้งยังให้ผู้เรียนสามารถนำสิ่งที่ผู้เรียนคนอื่นค้นไปพบประยุกต์ใช้กับการสร้างสรรค์ ผลงานตนเองได้ ก็จะทำให้ผู้เรียนพัฒนาทั้งความคิด เทคนิค ฝีมือขึ้นไป สุดท้ายผู้เรียนจะ สามารถนำสิ่งที่เรียนรู้ทั้งหมดมาสร้างสรรค์ผลงานด้วยการสอนแบบโครงงานทำให้ผู้เรียน ค้นคว้าความรู้ เทคนิควิธีการใหม่ๆ นอกเหนือจากที่เรียนรู้มาวิเคราะห์ และสังเคราะห์เป็นความรู้ ที่เหมาะสมสำหรับสิ่งที่ตนเองสนใจและนำมาใช้กับการสร้างสรรค์จิตรกรรมภาพทิวทัศน์โดยใช้ ชาร์โคลและสีน้ำของตนเองขึ้นมา ดังที่ อธิพัชร์ วิจิตสถิตรัตน์(2565) ได้ทำการวิจัยการสร้างสรรค์ ผลงานทัศนศิลป์ 2 มิติ ผ่านการเรียนรู้แบบเชิงรุกว่าผู้เรียนได้ใช้การสร้างสรรค์ผลงานทัศนศิลป์ 2 มิติ ผ่านการเรียนรู้แบบเชิงรุกพบว่า ผู้เรียนสามารถบรรลุเป้าหมายเนื้อหาสาระในการ สร้างสรรค์ผลงานทัศนศิลป์ 2 มิติ อันเป็นเป้าหมายหรือผลสรุปที่ผู้เรียนได้นำเอากระบวนการ เรียนรู้ตั้งแต่ ขั้นกระตุ้นความสนใจผู้เรียนโดยการใช้วิดีโอวิเคราะห์ขั้นแนะนำให้รู้จักแนวคิด สร้างสรรค์หรือแรงบันดาลใจ ร่วมกับเทคนิคการสอนแบบการสาธิตขั้นเรียนรู้การปฏิบัติ โดยใช้ การเรียนโดยการปฏิบัติจริงในขั้นนำเสนอผลงานแบบสะท้อนความคิด และขั้นประเมินและ สะท้อนผล มาสร้างสรรค์ให้เป็นผลงานทัศนศิลป์ 2 มิติ ซึ่งเนื้อหาสาระนั้นเป็นสิ่งที่ผู้เรียน ได้สื่อถึงบทสรุปของผลงานชิ้นนั้นๆ ที่สร้างสรรค์ขึ้นมาและทำให้ผู้เรียนรู้สึกจากภายในจิตใจ อารมณ์ตนเองและถ่ายทอดออกมาเป็นผลงานศิลปะ การพัฒนาทักษะการสร้างสรรค์ผลงาน ทัศนศิลป์ 2 มิติ มีผลประเมินทักษะอยู่ในระดับดี สอดคล้องกับ Davidson (2018) ที่พบว่า การนำแนวทางการเรียนรู้เชิงรุกที่หลากหลาย รวมถึงกิจกรรมที่สร้างสรรค์และสนุกสนาน มาใช้ ในชั้นเรียนช่วยให้นักเรียนเกิดความสนใจและพัฒนาความสามารถในการมีส่วนร่วม แก้ปัญหา

ที่ซับซ้อน การสอนแบบเชิงรุกที่ใช้กิจกรรมศิลปะการแสดง (ในรูปแบบของการแสดงบทบาทสมมติ) สามารถส่งเสริมการพัฒนาทักษะการสื่อสารได้ดีกว่ากิจกรรมแบบดั้งเดิมและช่วยให้นักเรียนปรับตัวเข้ากับกิจกรรมศิลปะใหม่ๆ ได้ดีขึ้น

ด้วยการสอนแนวทางในการสอนจิตรกรรมภาพทิวทัศน์โดยใช้ชาร์โคลและสีน้ำที่ผู้วิจัยเสนอมานี้ ผู้วิจัยเชื่อได้ว่าจะสามารถทำให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้และเกิดทักษะฝีมือได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

1. การใช้ทดลองครั้งนี้ยังใช้กระดาษสำหรับสีน้ำโดยเฉพาะที่มีความหนา 300 g ควรทดลองกับกระดาษอเนกประสงค์ เช่น กระดาษ 100 ปอนด์ เพราะเป็นกระดาษที่นักเรียนนักศึกษานิยมใช้
2. การสร้างสรรค์ผลงานโดยใช้ชาร์โคลและสีน้ำในวาดภาพแบบนามธรรมเป็นเรื่องที่น่าสนใจ เพราะเป็นการประยุกต์ใช้เทคนิคได้อย่างหลากหลาย และเปิดกว้าง
3. ควรพัฒนาแนวทางการสอนเป็นหลักสูตรอบรมระยะสั้นเพื่อตอบสนองกับผู้เรียนที่มีอยู่ในระบบการศึกษา

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยสร้างสรรค์ชิ้นนี้ ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2567 จากคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

บรรณานุกรม

- ณัฐวุฒิ แต่งวัฒนไพบูลย์. (2565). *วาดภาพเหมือนบุคคล ด้วยเทคนิคชาร์โคล*. บทความการจัดการความรู้ ประจำปีงบประมาณ 2565, สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์.
- สิงขร ภัคดี. (2559). *เอกสารประกอบการสอน รายวิชา การวาดภาพทิวทัศน์ Landscape Drawing and Painting*. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- สุทธาสินี สุดมโท. (2565). *การสร้างสรรค์จิตรกรรมภาพทิวทัศน์บริเวณเกาะรัตนโกสินทร์ ด้วยเทคนิคสีน้ำมัน Oil Painting Rattan Kosin Island on Canvas*. รายงานการวิจัย. สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์.
- อัมพัชร์ วิจิตสถิตรัตน์. (2565). *การพัฒนาทักษะการสร้างสรรค์ผลงานทัศนศิลป์ 2 มิติ สำหรับครูศิลปะระดับประถมศึกษาผ่านการเรียนรู้แบบเชิงรุก*. วารสารวิชาการตรีปทุม ชลบุรี. 18(3), 58
- Christopher, V. (n.d.). *What is Tonalism?* <https://www.tonalism.com/what-is-tonalism>
- Davidson, Skylar. (2018). *Artistic Classroom Activities: What Skills Can Students Learn?* https://escholarship.org/content/qt8db5327p/qt8db5327p_noSplash_8a8233d47e303952ab23c91e3a493162.pdf?t=pqdpjz
- Emma, Konst. (8 September 2018). *Landscape Painting: A Brief History*. <https://www.singulart.com/en/blog/2018/08/09/landscape-painting/>
- Hatch, Evie. (2024). *Nitram Liquid Charcoal: Where Painting and Drawing Meet*. <https://jacksonsart.com/blog/2019/11/22/exploring-the-place-where-painting-and-drawing-meet-with-nitram-liquid-charcoal/>
- Jianyu Feng and Yifei Zhang. (2022). *Material Analysis and Application Based on Intelligent Computing in the Context of Contemporary Watercolor Painting*. <https://www.hindawi.com/journals/scn/2022/9517615/>
- Richardson, Lancelot . (2021). *Introduction to Charcoal*. <https://www.accessart.org.uk/introduction-to-charcoal/>
- Sarkar, Taniya. (n.d.). *Beyond Monochrome: Adding Dimension and Color to Charcoal Paintings*. <https://indianartideas.in/blog/sketch-art/beyond-monochrome-adding-dimension-and-color-to-charcoal-paintings>
- Stapleton, K. (2009). *Luminism and tonalism contrasted*. <https://stapletonkearns.blogspot.com/2009/09/luminism-and-tonalism-contrasted-also.html>